

पालिन् (von पालय्) 1) adj. *schützend, schirmend, hütend*: (देवीम् पालिनीं सर्वभूतानाम्) ÇUK. in LA. 38, 8. त्वं कुरुः शक्तिर्द्वि पालिनी Bhaic. P. 3, 21, 50. एष विज्ञोर्भगवतः कला भुवनपालिनी 4, 15, 8. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Prthu HARIV. 82. VP. 106.

पालिन्द् 1) m. a) *Wettranch* (vgl. पालञ्ज्) RIGAN. im ÇKDr. — b) *Jasminum pubescens* ÇATĀDH. bei WILS. — 2) f. ई a) *Ichnocarpus frutescens* R. Br., ein Schlingstrauch (श्यामालता) RATNAM. 27. Suçr. 2, 248, 14. 251, 1. 279, 13. 324, 3. 381, 7. पालिन्द् 101, 19. — b) = पालिन्धी (die aber auch = श्यामा ist) DVIRĀPAK. im ÇRDr.

पालिन्धी f. eine *Ipomoea* mit dunkeln Blüten AK. 2, 4, 2, 27.

पालिशायन m. patron. PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 58, 24.

पालीवत m. ein best. Baum VARĀH. BRH. S. 54, 4. Hierher viell. पालिवतफलावलिम् RIGĀ-TAR. 6, 356. Beide Ausgg. lesen पाले वत फ°, dessen ungeachtet übersetzt TROVER *une quantité de fruits de Couder*.

पालीव्रत (पाली + व्रत) n. BHAVISHJA-P. in Verz. d. B. H. 135, b(88). Verz. d. Oxf. H. 34, b, Kap. 80.

पालिय adj. von पाल gaṇa संकाशादि zu P. 4, 2, 80. Nach der v. l. wäre भास्त्रपालिय von भस्त्रपाल zu bilden.

पालिवत s. u. पालीवत.

पालीक्य (l) m. patron. PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 58, 1.

पाल्य (von पालय्) adj. 1) zu *schützen, zu schirmen, zu hüten*: अर्जुन MBh. 5, 215. उद्यान Kathās. 6, 85. मू RIGĀ-TAR. 3, 226. unter Jmdes (gen.) Schutz, Vormundschaft stehend: मातुर्वप्यदेव्याः स कंचित्कालं शिशुर्नृपः । मातामक्याः त्तिष्ठिकायाः पाल्यत्वासीत्समा दश ॥ 5, 289. — 2) *aufrecht zu erhalten, zu beobachten, zu halten*: धर्म MBh. 12, 2417. मच्छासन Kathās. 26, 201.

पाल्यक adj. von पल्ली gaṇa धूमादि zu P. 4, 2, 127.

पाल्यवा (von पल्यव) f. (sc. क्रीडा) ein Spiel mit jungen Schossen AK. 3, 6, 1, 5.

पाल्वल (von पल्वल) adj. f. ई *aus einem Teich, Pfuhl kommend*; von Wasser Suçr. 1, 173, 19. BHĀVAPA. und RIGĀV. im ÇKDr. u. पल्वल. — Vgl. u. पालाल.

पाल्वलतीर् adj. von पल्वल + तीर् P. 4, 2, 106, Sch.

पाव s. किरपय°.

पावक (von पू) 1) adj. f. आ P. 7, 3, 45, Vārt. 3. *rein, klar, hell, hellglänzend*; nach den Commentl. gewöhnlich *reinsigend, läuternd*; von Agni: अथं ब्रह्म चित्तम् ऊर्म्यायास्तिर् शोचिषा दृशे पावकः RV. 6, 10, 4. 1, 12, 9. 60, 4. 2, 3, 1 u. s. w. AV. 6, 47, 1. पावको अस्मभ्यं शिवो भव VS. 17, 4. Āditja RV. 6, 51, 3. Sūrja 1, 50, 6. Marut 7, 56, 12. 57, 5. 8, 20, 19. 10, 36, 7. पावकासः शुचयः सूर्या इव 1, 64, 2. Sarasvatī 1, 3, 10. VS. 22, 20. आपः RV. 7, 49, 2. 3. AV. 1, 33, 1. 4. Morgenröthen RV. 4, 51, 2. Tag und Nacht 6, 49, 3. शुचिः पावक उच्यते सोमः सुतस्य मर्धः 9, 24, 7. 6. धारा 101, 2. मिर्कः पावकाः प्रतता अभूवन् 3, 31, 20. दारो देवीः 1, 142, 6. ब्रह्म 6, 11, 2. Dass das Wort von den vedischen Dichtern पावक gesprochen wurde, lässt sich aus seiner Stellung am Ende eines Pāda mit der Geltung von ~ = in sehr zahlreichen Stellen vermuthen, z. B. RV. 3, 17, 1. 4, 5, 6. 6, 7. 51, 2. 6, 1, 8. 4, 3. 51, 3. AV. 1, 33, 4. 6, 62, 3. — 2) m. a) Bein. eines Agni: Pavamāna, Pāvaka, Çukī (in den

Purāna als Kinder des Agni Abhimānina mit der Svāhā aufgefasst) TBa. 4, 1, 5, 10. TS. 2, 2, 4, 1. Kīra. Ça. 4, 10, 9. VP. 84. Bhaic. P. 4, 1, 59, 24, 4 (Kinder des Antardhāna und der Çikhaṇḍini). Māra. P. 52, 28. आवास्ये भवो ज्ञेयो वैश्वदेवे तु पावकः Gṛhṣāraṅga. 1, 6. — b) *Feuer überh., der Gott des Feuers* AK. 1, 1, 4, 50. 3, 4, 5, 29. H. 1098. an. 3, 64. MED. k. 117. HALĀJ. 1, 62. यथा सुदीप्तात्पावकाद्विस्फुलिङ्गाः सक्तप्रशः प्रभवन्ते सत्रपाः MURP. Up. 2, 1, 1. M. 2, 187. 9, 318. 11, 121. N. 17, 89. INDR. 1, 32. ARĀ. 8, 3. Hip. 1, 49. पावनात्पावकशसि MBh. 2, 1146. HARIV. 13929. R. 2, 47, 8. RAGH. 11, 75. 16, 87. पञ्चेषु° Spr. 1030. HIT. I, 83. प्रदीप्तिरिव पावकैः R. 1, 54, 22. तपसाराध्य पावकम् VID. 42. R. 1, 16, 14. वसूनामथ पावकम् (पतिम्) HARIV. 260. BHAG. 10, 23. VP. 153. पञ्चवाक्पावकाः सप्तविंशतिः MBh. 2, 302. पावकात्मज = स्कन्द 3, 14374. Am Ende eines adj. comp. f. आ MBu. 3, 969. 10, 310. 15, 516. 721. R. 2, 100, 23 (108, 22 GORR.). RAGH. 3, 9. Kathās. 43, 312. Wie alle Wörter für Feuer symbolische Bez. der Zahl drei SŪRAS. 2, 26. 27. — c) Bez. einer Art R̥shi MBh. 3, 10413. Vgl. पावक = सदाचार *der die gute Sitte bewahrt* H. an. MED. und = शोधयित्नुर् *ein entzündender Mann* H. an. — d) N. verschiedener Pflanzen: *Premna spinosa* Roxb. H. an. MED. RATNAM. 5. = चित्रक *Plumbago zeylanica* Lin. H. an. MED. = रक्तचित्रक RIGAN. im ÇKDr.; *Semecarpus Anacardium*; = विडङ्ग *eine gegen Würmer angewandte Pflanze* H. an. MED. *Carthamus tinctorius* Lin. (कुसुम्) RIGAN. — 3) f. ई Agni's Gattin WILS.

पावकवत् (von पावक) adj. mit der Bez. पावक versehen, Bein. eines Agni AIT. Ba. 7, 8. ÇĀṆBA. Ça. 3, 19, 15. ĀÇV. Ça. 3, 12. das Wort पावक *enthaltend* 2, 12.

पावकवर्चस् (पा° + व°) adj. *hellglänzend*, von Agni: पावकवर्चाः शुक्रवर्चा अनूनवर्चा उदिर्षि भानुना RV. 10, 140, 2.

पावकवर्षा (पा° + व°) adj. *von reinem —, hellem Ansehen*: पावकवर्षाः शुचयो विपश्चितो ऽभि स्तोमैरनूषत RV. 8, 3, 3. सेम नौ यज्ञं पावकवर्षां शिवं कृधि VS. 17, 6.

पावकशोचिस् (पा° + शो°) adj. (voc. °शोचे) *hell leuchtend* Nir. 4, 14. RV. 3, 2, 6. 9, 8. 11, 7. 5, 22, 1. 6, 15, 14. 8, 43, 31. 44, 13. 10, 21, 1.

पावकार्षि (पा° + ऋर्षि) m. *Premna spinosa* Roxb. ÇABDAM. im ÇKDr.

पावकि m. ein Sohn des Feuers (पावक), Bein. Skanda's MBh. 3, 1576. 14378. 7, 178. 9, 2709. 12, 12324. 13, 4027. 4217. HARIV. 10703. कुमारविव पावको R. 1, 24, 9 (25, 9 GORR.). Sudarçana's MBh. 13, 141. Hari's (!) HARIV. 11440.

पावकेश्वर (पावक + ई°) n. N. pr. eines Tirtha, = अग्नितीर्थ ÇVA-P. in Verz. d. Oxf. H. 66, a, 44.

1. पावन् (von 1. पा) adj. am Ende eines comp. im Veda *trinkend*; s. अस्क्°, धर्म°, धृत°, वसा°, सुत°, सोम°.

2. पावन् (von 3. पा) adj. am Ende eines comp. im Veda *schützend*; s. अभिशस्ति°, तनू°.

पावन (von पू) 1) adj. f. ई *reinsigend, entsündigend, heiligend*; *rein, heilig* H. 1438. an. 3, 390. fg. HALĀJ. 1, 132. शारोरसंस्कारः पावनः प्रेत्य चेत् च M. 2, 26. सोमसलिल JĀGĀ. 3, 307. अश्वमेधो किं रात्रिन्द् पावनः सर्वपाप्मनाम् MBh. 14, 2071. भारतम् 1, 3841. आख्यान R. 1, 44, 63. तपो वन KUMĀRAS. 5, 17. RAGH. 15, 101. Kathās. 39, 36. PRAB. 80, 11. देवी गा-